

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 12. december 2014
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rasmus Nexø Jensen
Sagsnr.: 2014-0030-2773
Dok.: 1392223

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 178 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. november 2014.

Mette Frederiksen

/

Christian Hesthaven

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 178 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Hvilke strafbemmelser er gældende, når personer uberettiget skaffer sig adgang til og misbruger andres it-systemer ved enten at gøre sig bekendt med oplysningerne eller ved at slette, ændre, kopiere, videregive eller videresælge data? Hvad er strafniveauet i denne type sager? Er strafudmålingen afhængig af, om der udelukkende er skaffet adgang til data eller om data er slettet, ændret, kopieret, videregivet eller videresolgt? Er strafudmålingen i denne type sager afhængig af mængden af data, der er skaffet adgang til og misbrugt?”

Svar:

1. Justitsministeriet kan oplyse, at den type handlinger, der er nævnt i spørgsmålet, efter omstændighederne vil kunne være strafbare efter flere forskellige bestemmelser i straffeloven.

Om de bestemmelser, som i den forbindelse er mest centrale, kan der oplyses følgende:

2. Det følger af straffelovens § 193, stk. 1, at den, der på retsstridig måde fremkalder omfattende forstyrrelse i driften af almindelige samfærdselsmidler, offentlig postbesørgelse, telegraf- eller telefonanlæg, radio- eller fjernsynsanlæg, informationssystemer eller anlæg, der tjener til almindelig forsyning med vand, gas, elektrisk strøm eller varme, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Begås forbrydelsen groft uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 6 måneder, jf. bestemmelsens stk. 2.

Ved lov nr. 352 af 19. maj 2004 om ændring straffeloven, retsplejeloven, markedsføringsloven og ophavsretsloven (It-kriminalitet mv.) ændredes det tidligere anvendte begreb ”databehandlingsanlæg” i straffelovens § 193, stk. 1, til ”informationssystemer”, der er neutralt i forhold til mulige teknologiske løsninger. Det fremgår af lovens forarbejder, at der ved et informationssystem forstås en computer eller andet databehandlingsanlæg. Omfattet heraf er navnlig personlige computere, herunder både stationære og bærbare computere. Også andet elektronisk udstyr vil imidlertid kunne være omfattet, hvis udstyret har funktioner svarende til dem, der findes i computere. Det gælder således elektronisk udstyr, der kan anvendes til at oprette og/eller behandle dokumenter, billeder og lyde, udføre regnskabsfunktioner og lignende, herunder også hvis sådanne funktioner senere fo-

rekommer i kombination med andet elektronisk udstyr, f.eks. fjernsyn. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 1, nr. 7, i lovforslag nr. L 55, folketingssamlingen 2003-2004.

Det fremgår herudover af bestemmelsens forarbejder, at som eksempler på omfattende forstyrrelse i driften af databehandlingsanlæg (nu ”informationssystemer”) kan nævnes angreb, der helt lammer eller i betydeligt omfang forstyrrer registrering, behandling og transmission af data inden for værdipapircentralen, statsskattedirektoratet og politiets motorregister samt inden for den private sektor angreb mod den centrale elektroniske databehandling hos de store banker og sparekasser, realkreditinstitutter mv. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at der må anlægges en kvalitativ vurdering af angrebets omfang. Man må formentlig herved lægge afgørende vægt på størrelsen af den kreds, der berøres af angrebet. Forbrydelsen får denne alment skadelige karakter, f.eks. hvis en af storbankernes centrale dataanlæg helt sættes ud af funktion, eller hvis f.eks. en tilsvarende lammelse af statsskattedirektoratets centrale dataanlæg fremkaldes. Der henvises herved til pkt. 5.1.2 i de almindelige bemærkninger i lovforslag nr. L 55, folketingssamlingen 2003-2004.

Der ses ikke at foreligge trykt retspraksis om straffelovens § 193, der vedrører personer, som uberettiget skaffer sig adgang til og misbruger andres it-systemer ved enten at gøre sig bekendt med oplysningerne eller ved at slette, ændre, kopiere, videregive eller videresælge data.

3. Straffelovens § 263, stk. 2, angår krænkelse af datahemmeligheden. Efter denne bestemmelse straffes den, der uberettiget skaffer sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i et informationssystem, med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Begås forholdet med forsæt til at skaffe sig eller gøre sig bekendt med oplysninger om en virksomheds erhvervshemmeligheder eller under andre særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år, jf. bestemmelsens stk. 3. Dette gælder endvidere, når der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

Det fremgår af forarbejderne til straffelovens § 263, stk. 2, at det er uden betydning for bestemmelsens anvendelse, hvilken brug der gøres af oplysningerne, herunder om de blot forvanskes eller ødelægges, uden at gerningsmanden har fået kendskab til oplysningerne. Der henvises herved til bemærkningerne til § 1, nr. 2 og 3, i lovforslag nr. L 221, folketingssamlingen 1984-1985.

Ved lov nr. 352 af 19. maj 2004 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, markedsføringsloven og ophavsretsloven (It-kriminalitet mv.) ændredes – på samme måde som i straffelovens § 193, stk. 1, jf. pkt. 2 ovenfor – det tidligere anvendte begreb ”databehandlingsanlæg” i straffelovens § 263, stk. 2, til ”informationssystemer”, jf. nærmere ovenfor under pkt. 2.

Fra trykt retspraksis om straffelovens § 263, stk. 2, kan nævnes Vestre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2002, side 1064, hvor den tiltalte blev idømt en betinget dom med udsat straffastsættelse for overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 2, jf. § 21, ved fra sin computer med hackerprogram at have forsøgt at skaffe sig adgang til andens computer.

Herudover kan nævnes Østre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 1450, hvor den tiltalte blev idømt en betinget dom med udsat straffastsættelse for to overtrædelser af straffelovens § 263, stk. 2, ved at have aktiveret et hackerprogram og i det ene tilfælde at have skaffet sig adgang til en privat computer.

4. For databedrageri straffes efter straffelovens § 279 a den, som for derved igennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding retsstridigt ændrer, tilføjer eller sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt retsstridigt forsøger at påvirke resultatet af sådan databehandling. Efter straffelovens § 285, stk. 1, straffes overtrædelse af straffelovens § 279 a med fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Det følger af straffelovens § 286, stk. 2, at straffen for databedrageri kan stige til fængsel indtil 8 år, når forbrydelsen er af særlig grov beskaffenhed, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller som følge af omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når der er begået et større antal forbrydelser.

Fra trykt retspraksis vedrørende straffelovens § 279 a kan nævnes Østre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Kriminalret 2010, side 184, hvor den tiltalte for groft databedrageri blev idømt fængsel i 2 år, hvoraf 3 måneder skulle afsones og resten blev gjort betinget af bl.a., at tiltalte udførte 240 timers samfundstjeneste. Der var vedrørende udmålingen af straf henvist til straffelovens § 286, stk. 2. Tiltalte havde i perioden fra 2005 til 2009 som lønchef overført 3.342.812 kr. fra sin arbejdsgivers feriekonto til egne bankkonti.

Desuden kan nævnes Østre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Kriminalret 2008, side 873, hvor den tiltalte blev idømt 1 års fængsel, heraf 10 måneder betinget af bl.a., at tiltalte udførte 120 timers samfundstjeneste. Der var vedrørende udmålingen af straf henvist til straffelovens § 286, stk. 2. Tiltalte havde fra 2000 til 2007 som regnskabsassistent i en virksomhed i 48 tilfælde overført penge til egne konti, hvorved virksomheden led et formuetab på 703.444 kr.

5. Efter straffelovens § 291, stk. 1, om hærværk straffes den, der ødelægger, beskadiger eller bortskaffer ting, der tilhører en anden, med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Øves der hærværk af betydeligt omfang, af mere systematisk eller organiseret karakter, eller er gerningsmanden tidligere fundet skyldig efter hærværksbestemmelsen eller en række nærmere angivne bestemmelser, kan straffen stige til fængsel i 6 år, jf. bestemmelsens stk. 2.

Det følger af forarbejderne til straffelovens § 291, at bestemmelsen bl.a. omfatter at slette, beskadige og forringe elektronisk data.

Der findes en righoldig retspraksis vedrørende hærværksbestemmelsen i straffelovens § 291, stk. 1, men der ses ikke at være nyere trykte afgørelser vedrørende sletning, beskadigelse eller forringelse af elektronisk data.

6. Justitsministeriet kan i tilknytning hertil oplyse, at de almindelige regler og principper om strafudmåling også finder anvendelse ved udmåling af straf for overtrædelse af de bestemmelser, der er omtalt ovenfor under pkt. 2-6. Det kan i den forbindelse oplyses, at det bl.a. i straffelovens § 80, stk. 1, er fastsat, at der ved straffens fastsættelse under hensyntagen til ensartetheden i retsanvendelsen skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Desuden er det i straffelovens § 80, stk. 2, bl.a. fastsat, at der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed skal tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom.

Der er derudover i straffelovens § 81 om almindelige strafskærpende omstændigheder fastsat følgende:

”§ 81. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som skærpende omstændighed,

- 1) at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen,

- 2) at gerningen er udført af flere i forening,
- 3) at gerningen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet,
- 4) at gerningsmanden tilsigtede, at gerningen skulle have betydelig alvorligere følger, end den fik,
- 5) at gerningsmanden har udvist særlig hensynsløshed,
- 6) at gerningen har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende,
- 7) at gerningen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat,
- 8) at gerningen er begået i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller under misbrug af stilling eller særligt tilidsforhold i øvrigt,
- 9) at gerningsmanden har fået en anden til at medvirke til gerningen ved tvang, svig eller udnyttelse af dennes unge alder eller betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold,
- 10) at gerningsmanden har medvirket til kriminalitet udført af et barn under 15 år,
- 11) at gerningsmanden har udnyttet forurettedes værgeløse stilling,
- 12) at gerningen er begået af en person, der udstår straf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter,
- 13) at gerningen er begået af en tidligere indsat over for institutionen eller en person med ansættelse ved institutionen.”

Der er desuden i straffelovens § 82 om almindelige strafformildende omstændigheder fastsat følgende:

”§ 82. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som formildende omstændighed,

- 1) at gerningsmanden ikke var fyldt 18 år, da gerningen blev udført,
- 2) at gerningsmanden har høj alder, når anvendelse af den sædvanlige straf er unødvendig eller skadelig,
- 3) at gerningen grænser til at være omfattet af en straffrihedsgrund,
- 4) at gerningsmanden har handlet i undskyldelig uvidenhed om eller undskyldelig misforståelse af retsregler, der forbyder eller påbyder handlingens foretagelse,
- 5) at gerningen er udført i en oprørt sindstilstand, der er fremkaldt af forurettede eller personer med tilknytning til denne ved et uretmæssigt angreb eller en grov fornærmelse,
- 6) at gerningen er begået som følge af tvang, svig eller udnyttelse af gerningsmandens unge alder eller betydelige

- økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold,
- 7) at gerningen er begået under indflydelse af stærk medfølelse eller sindsbevægelse, eller der foreligger andre særlige oplysninger om gerningsmandens sindstilstand eller omstændighederne ved gerningen,
 - 8) at gerningsmanden frivilligt har afværget eller søgt at afværge den fare, der er forvoldt ved den strafbare handling,
 - 9) at gerningsmanden frivilligt har angivet sig selv og aflagt fuldstændig tilståelse,
 - 10) at gerningsmanden har givet oplysninger, som er afgørende for opklaringen af strafbare handlinger begået af andre,
 - 11) at gerningsmanden har genoprettet eller søgt at genoprette den skade, der er forvoldt ved den strafbare handling,
 - 12) at gerningsmanden på grund af den strafbare handling fratages en af de i § 79 omhandlede rettigheder eller påføres andre følger, der kan sidestilles med straf,
 - 13) at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden,
 - 14) at der er gået så lang tid, siden den strafbare handling blev foretaget, at anvendelse af den sædvanlige straf er unødvendig.”